

Република Северна Македонија
Министерство за
образование и наука

ПРВО СООШТЕНИЕ ЗА ПРОЕКТОТ: ПАМЕТНО ЗЕМЈОДЕЛСТВО ЗА АДАПТАЦИЈА КОН КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ (КЛИМАГРИ - CLIMAGRI)

Земјоделството во Северна Македонија се соочува со сериозни предизвици. Повеќето земјоделски стопанства се мали и расцепкани, приходите често се ниски, а голем дел од земјоделците се повозрасни и без соодветна можност за дополнителна едукација. Сето ова го отежнува вложувањето во модерна опрема, нови технологии и подобри решенија за справување со климатските промени.

Во исто време, климатските услови стануваат сè понепредвидливи. Сушите, екстремните температури, мразевите, градот и нередовните врнежи носат голема неизвесност и директно влијаат врз приносите и егзистенцијата на земјоделците.

Токму затоа е развиен проектот „**Паметно земјоделство за прилагодување кон климатските промени**“, кој има за цел да им помогне на земјоделците преку практични, современи и одржливи решенија. Проектот вклучува тестирање на нови практики директно на терен кај различни земјоделски култури, користење на паметни уреди како сензори, агрометеоролошки станици и дрoнови, како и примена на природни и еколошки прифатливи методи за подобрување на својствата на почвата и конзервирање на влагата.

Со проектот се собираат корисни податоци кои помагаат подобро да се разбере како растенијата реагираат на различни климатски стресови, со цел навремено да се преземат соодветни мерки.

Проектните активности се целосно усогласени со приоритетите на Долгорочната стратегија за климатска акција и Акцискиот план (2021–2030), особено во делот на воспоставување системи за континуирано следење, собирање и споделување податоци, како и во зајакнување на улогата на образованието, истражувањето и иновациите поврзани со климатските промени и одржливиот развој.

Покрај краткорочните придобивки преку обуки и демонстративни активности, проектот поставува основа за долгорочно следење и подобро планирање во земјоделството. На тој начин се создава цврста подлога за идни политики и инвестиции кои ќе го направат земјоделството поотпорно, поефикасно и посигурно во услови на променлива клима.

Период на имплементација на проектот: Август 2025 – Октомври 2026 година

На крајот, треба да се истакне дека проектот ги истражува и демонстрира можностите за адаптација на земјоделството кон растечките климатски предизвици.

Нашата визија е развој на капацитети за одржливо и поотпорно земјоделство со примена на дигитални, агротехнички и биолошки решенија. За таа цел, во проектните активности се вклучени експерти од различни области со долгогодишно искуство во земјоделството, управувањето со природни ресурси, растителното производство, дигиталните технологии, агроекономијата, моделирање и едукацијата, кои со своето знаење и практична експертиза придонесуваат кон развој на применливи и одржливи решенија прилагодени на локалните услови.

Цели на проектот

1. Да се истражат и демонстрираат повеќе технологии за паметно земјоделство кои овозможуваат одржливост и зголемена отпорност на растителното производство во услови на климатски промени.
2. Да се создадат бази на податоци, научни докази и институционални капацитети за долгорочно управување со климатските ризици во земјоделството.
3. Зголемување на капацитетите за прилагодување преку систематска дисеминација на резултатите, обуки за земјоделци и агрономи, развој на наставни содржини и интеграција на знаењето во образованието

Структура на управување со проектот

Раководител на проектот
Проф д-р Ордан Чукалиев

Учесници во проектот – истражувачи

Проф. д-р Вјеслав Танасковиќ-Раководител на групата за наводнување

Проф д-р Зоран Димов

(Раководител на групата за едногодишни култури)

Проф д-р Марјан Кипријановски (Раководителна групата за овошни култури)

Проф д-р Сретен Андонов

(Раководител на групата за моделирање)

Проф д-р Татјана Миткова

(Раководител на групата за хоризонтални и биобазирани истражувања)

Проф д-р Раде Русевски

Проф д-р Татјана Прентовиќ

Проф д-р Александра Мартиновска Стојчевска

Проф д-р Ромина Кабранова

Проф д-р Гордана Поп Симонова

Проф д-р Рукме Агич

Проф д-р Звезда Богевска

Проф д-р Маргарита Давиткова

Проф д-р Иле Цанев

Проф д-р Тошо Арсов

Доц д-р Игор Иљовски

Учесници во проектот – млади истражувачи

Доц д-р Никола Сарагиновски

Доц д-р Огнен Ончевски

Асс д-р Билјана Ристаќовска Ширговска

М-р Стојанче Нечковски

Клучни активности

- Полски опити: истражувања со сензори, дрoнови и автоматизирани системи за управување со наводнување и исхрана.
- Истражување на адаптациски мерки:
  - ✓ Паметно и прецизно наводнување
  - ✓ Покривни култури и зголемување на органската материја во почвата
  - ✓ Сорти и видови потолерантни кон предизвиците кои доаѓаат со климатските промени
  - ✓ Заштита од екстремни климатски настани (мраз, суша, поројни дождови)
- Отворени бази на податоци: климатски и агрономски информации достапни за јавноста.
- Обуки и дисеминација: демонстрации, обуки за земјоделци и интеграција на климатските промени во наставните програми.

Очекувани резултати

Валидација на најмалку три технологии за паметно земјоделство со заштеда на вода и зголемени приноси

Функционална и отворена база на податоци за климата, почвата и производството

Препораки за адаптација кон климатските промени

Изработка на поголем број научни трудови

Обука на најмалку 50 земјоделци и советници и развој на нови наставни модули

ПАМЕТНО ЗЕМЈОДЕЛСТВО ЗА АДАПТАЦИЈА КОН КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ (CLIMAGRI)

Цели на проектот

Да се истражат и демонстрираат современи технологија за паметно и одржливо земјоделство, кои обезбедуваат зголемена отпорност на растителното производство во услови на климатски промени.

Да се создадат отворени бази на податоци, научни докази и институционални капацитети за долгорочно управување со климатските ризици

Да се зголемат капацитетите за прилагодување преку дисеминација на резултатите, организирање обуки, развој на наставни содржини и интегрирање на современото знаење во образованието

Република Северна Македонија
Министерство за образование и наука

Проектот Паметно земјоделство за адаптација кон климатските промени (КЛИМАГРИ - CLIMAGRI) е подржан и финансиран од страна на Министерство за образование и наука на Република Северна Македонија со број на договор/грант: 15-6171/26 од 07.08.2025 година.